

Tehillim and Torah: Chapter 6 (Part II)

Dedicated by the Engelsberg, Dinovitzer and Steinberg Families

לע"נ הרב יצחק דוד בן מאיר אריה ז"ל

Shiur Sponsor: Chaim & Rebecca Spero l'iluy nishmas Rebecca's father, Mark Reches z'l, Mordechai ben Sholom Elazar.

Rabbi Shmuel Silber

1. תהלים פרק ו

א לְמַנְצַח בְּנִגְיֹנוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מְזֻמֹּר לְדָוִד: ב יְהוָה אֵל־בְּאִפְּךָ תֹכִיחֵנִי וְאֵל־בְּחַמְתְּךָ תִּיסְרֵנִי: ג חֲנֹנִי יְהוָה כִּי אֶמְלֹל אֲנִי רַפְּאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהַלֹּו עֲצָמַי: ד וּנְפֹשִׁי נִבְהַלָּה מְאֹד וְאַתָּה [וְאַתָּה] יְהוָה עַד־מַתִּי: ה שׁוּבָה יְהוָה חֲלֹצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֹדֶךָ: ו כִּי אֵין בְּמוֹת זְכָרְךָ בְּשֵׁאוֹל מִי יוֹדֵה־לָּךְ: ז יִגְעַתִּי בְּאַנְחָתִי אֲשַׁחַה בְּכָל־לַיְלָה מִטְּתִי בְּדַמְעָתִי עַרְשִׁי אֲמַסָּה: ח עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַס עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל־צוּרָרַי: ט סוּרוּ מִמֶּנִּי כָל־פְּעָלֵי אֲנֹן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל בְּכִי: י שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה תִּפְלְתִי יִקַּח: יא יִבְשׁוּ וַיִּבְהַלֹּו מְאֹד כָּל־אֵיבֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ יִבְשׁוּ רַגְעַ:

1. To the conductor with melodies on the sheminith, a song of David. 2. O Lord, do not rebuke me in Your anger, and do not chastise me in Your wrath. 3. Be gracious to me, O Lord, because I languish; heal me, O Lord, because my bones are frightened. 4. And my soul is very frightened, and You, O Lord, how long? 5. Return, O Lord, rescue my soul; save me for the sake of Your loving-kindness. 6. For there is no memory of You in death; in the grave, who will thank You? 7. I am weary from my sighing; every night I sully my bed; I wet my couch with my tears. 8. My eye is dimmed from anger; it has aged because of all my adversaries. 9. Turn away from me, all you workers of iniquity, for the Lord has hearkened to the voice of my weeping. 10. The Lord has hearkened to my supplication; the Lord has accepted my prayer. 11. All my enemies shall be ashamed and very frightened; they shall return and be ashamed in a moment.

2. מלבי"ם תהלים פרק ו פסוק א

(א) לַמְנַצֵּחַ, מְבוֹאֵר כִּי מְזֻמֹּר זֶה הַתְּפִלָּה עַת חֹלֵי חוּלֵי כְבוֹד וְאוֹרוֹךְ, אַחֵר מַעֲשֵׂה שֶׁל בַּת שֶׁבַע, כְּאִשֶּׁר קִבְּלוּ חֲזו"ל, וְהַתְּפִלָּה עַל חֲלִיו (ב – ז). אַבְל גַּם אוֹיְבֵיו שֶׁטְמוּהוּ וַיִּמְרָרוּהוּ בַעַת הַהֵיא, עַד שֶׁהוֹרַע זֶה בַעֲיֵנָיו יוֹתֵר מִן חֲלִיו, וְהַתְּפִלָּה גַם עֲלֵיהֶם (ז – י"א), עַד שֶׁהַמְזֻמֹּר בְּכֻלּוֹ, יִדְבַר עַל שְׁנֵי מִינֵי הָאוֹיְבִים הַמְכַתִּירִים אֶת הָאָדָם, הָאוֹיֵב הַדְּבוּק בּוֹ מִתּוֹלְדָתוֹ, שֶׁהֵם מְזַגֵּי גּוֹפּוֹ וְלַחֲוָתָיו הַמְתַּקּוּמָמִים עֲלָיו לְהַחֲלִיאֹו וְלְהַמִּיתוֹ, וְהָאוֹיְבִים הַחִיצוֹנִיִּים שֶׁהֵם זוֹלָתוֹ מְבַנֵּי אָדָם:

R. Meir Leibush b"r Yehiel Michel Weiser was born in Volochysk, Volhynia, in western Ukraine, on Mar. 7, 1809. From 1844 onwards, throughout his entire life, wanderings, and troubles, he never ceased preparing his extensive commentary to the bible. He died in Kiev (then Russia and now Ukraine) on Sept. 18, 1879

3. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קנו עמוד א

...הָאִי מֵאֵן דְּבַתְרֵי בְּשִׁבְא – יְהִי גַבְר רַגְזָן. מֵאִי טַעְמָא – מִשׁוּם דְּאִיפְּלִיגוּ בֵּיה מִיָּא ... הָאִי מֵאֵן דְּבַמְאָדִים יְהִי גַבְר אֲשִׁיד דְּמֵא. אֲמַר רַבִּי אֲשִׁי: אִי אֲוִמְנָא, אִי גַנְבָא, אִי טַבְחָא, אִי מוֹהֲלָא. אֲמַר רַבָּה: אֲנָא בְּמֵאָדִים הוֹאִי! – אֲמַר אַבְיִי מַר נְמִי עֲנִישׁ וְקַטִּיל.

... One who was born under the influence of Mars will be one who spills blood. Rav Ashi said: He will be either a blood letter, or a thief, or a slaughterer of animals, or a circumciser. Rabba said: I was born under the influence of Mars and I do not perform any of those activities. Abaye said: My Master also punishes and kills as a judge.

4. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

... וְאֲמַר רַבִּי יִצְחָק: אַרְבַּעַה דְּבָרִים מְקַרְעִין גַּזֵּר דִּינוֹ שֶׁל אָדָם, אֵלּוּ הֵן: צַדְקָה, צַעֲקָה, שִׁינוּי הַשֵּׁם, וְשִׁינוּי מַעֲשֵׂה.

5. בראשית פרק כא

(ט) וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק: (י) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירָשׁ בֶּן־הָאִמָּה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עִם־יִצְחָק:

And Sarah saw the son of Hagar the Egyptian, whom she had borne to Abraham, making merry. And Sarah said to Abraham, "Drive out this handmaid and her son, for the son of this handmaid shall not inherit with my son, with Isaac."

6. בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נג סימן יא

יא [כא, ט – י] ותרא שרה את בן הגר המצרית, אמר רבי שמעון בן יוחאי רבי עקיבא היה אומר בו דבר לגנאי, ואני אומר בו דבר לשבח, דרש רבי עקיבא (בראשית כא) ותרא שרה וגו', אין מצחק אלא גלוי עריות ... מלמד שהיתה אמנו שרה רואה אותו לישמעאל מכביש גנות וצד נשי אנשים ומענה אותן, תני רבי ישמעאל אומר אין הלשון הזה של צחוק אלא עבודת כוכבים ... מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל בונה בימוסיות וצד חגבים ומקריב עליהם רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אין הלשון הזה צחוק אלא לשון שפיכות דמים ... אמר ליה ישמעאל ליצחק נלך ונראה חלקינו בשדה והיה ישמעאל נוטל קשת וחצים ומורה כלפי יצחק, ועושה עצמו כאילו מצחק ... ואומר אני בו דבר לשבח אין לשון הזה של צחוק אלא לשון ירושה, שבשעה שנולד אבינו יצחק היו הכל שמחים אמר להם ישמעאל שוטים אתם אני בכור ואני נוטל פי שנים,

7. שכל טוב (בובר) בראשית פרשת וירא פרק כא סימן ט

ט) ותרא שרה את בן הגר המצרית וגו' מצחק. בתוך המשתה משבחת היתה להקב"ה, ואמרה ברוך המקום שנתן לי בן הראוי לירש את אביו, וישמעאל הי' מתמיה עליו ואמר הלא אני הוא בכורו ואטול פי שנים:

8. בראשית פרק כא פסוק יא

וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנֹוֹ:

But the matter greatly displeased Abraham, concerning his son.

9. רד"ק בראשית פרשת וירא פרק כא פסוק יא

(יא) וירע הדבר מאד – כי אף על פי שהיה בן האמה בנו היה והיה אוהב אותו כי היה בכורו והיה מרחם עליו כרחם אב על בנים. ובדרך טובה היה הולך, כי הוא גדל עמו ולמדו דרך ה', כי אפילו לאחרים היה מלמד ומדריך בדרך טובה כל שכן לבנו, והיה רע בעיניו שיגרשהו מביתו, ולא גער באשתו מפני שלום הבית, כמו שכתבנו בדבר הגר, והיה מצטער על הדבר, והיה סובל מריבת אשתו עד שבא אליו הדבור:

10. בראשית פרק כא

(כ) וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנְּעָר וַיַּגְדֵּל וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבָּר וַיְהִי רֶבֶה קֶשֶׁת: (כא) וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר פָּאָרָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

And God was with the lad, and he grew, and he dwelt in the desert, and he became an archer. And he dwelt in the desert of Paran, and his mother took for him a wife from the land of Egypt.

11. פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק כט

לאחר שלש שנים הלך אברהם לראות את ישמעאל בנו, ונשבע לשרה שלא ירד מעל הגמל במקום שישמעאל שרוי תמן, והגיע לשם בחצי היום, ומצא שם את אשתו של ישמעאל, אמ' לה היכן הוא ישמעאל, אמרה לו הלך הוא ואמו להביא פירות ותמרים מן המדבר, אמ' לה תני לי מעט לחם ומים כי עייפה נפשי מדרך המדבר, אמרה לו אין לי לחם ולא מים, אמ' לה כשיבא ישמעאל הגידי לו את הדברים הללו וב"ן חכ"ם כחצ"י חכ"ם ואמרי לו זקן אחד מארץ כנען בא לראותך ואמ' חלף מפתן ביתך שאינה טובה לך, וכשבא ישמעאל מן המדבר הגידה לו את הדברים הללו, ובן חכם כחצ"י חכם, והבין ישמעאל ושלחה אמו ולקחה לו אשה מבית אביה ופטימה שמה, ועוד אחר שלש שנים הלך אברהם לראות את ישמעאל בנו, ונשבע לשרה כפעם ראשונה שאינו יורד מן הגמל במקום שישמעאל שרוי שם, והגיע לשם בחצי היום ומצא שם אשתו של ישמעאל ואמ' לה היכן הוא ישמעאל, אמרה לו הוא ואמו הלכו לרעות את הגמלים במדבר, אמ' לה תני לי מעט לחם ומים כי עייפה נפשי מדרך המדבר, והוציאה לחם ומים ונתנה לו, עמד אברהם והיה מתפלל לפני ה' על בנו ונתמלא ביתו של ישמעאל מכל טוב ממין הברכות, וכשבא ישמעאל הגידה לו את הדבר וידע ישמעאל שעד עכשו רחמי אביו עליו כרחם אב על בנים...